

**Jubilæum Sæculare Ecclesiæ Catholicæ Per Septendecim
Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala**

Per Septendecim Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala ; Ex Annalibus
Ecclesiasticis collectum Pro Xenio Oblatum Academicæ Sodalitati
Dominorum B. Mariæ Virginis Annunciatæ Herbipoli, Anno ...

Herbipoli, 1702

Decas III. (Ab anno Christi 1520. ad 1530.)

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64733)

Ferdinandus Magellanus stipendiis multis sub Albuquerque factis, nec satis honoratus ab Emmanuele Lusitano, Carolo V. se dedit, & acceptis ab illo navibus quinque in Occidentem direxit iter, detectoque nobili freto, quod ab eo nomen traxit, ad Molucas cum duabus tantum navibus pervenit, quas cum Lusitanis absentibus, onerasset, una earum ad scopulos allisa, ante Promontorium Bonæ Spei periit: altera, cui Victoriæ nomen, Hispalim post triennium appulit, Orbe circumnavigato.

Lutherus à Leone Papa excommunicatus ad Concilium Generale appellat, & Jus Canonicum cum Bulla suæ excommunicationis Wittembergæ publicè cremat; e contra Lovaniensis & Coloniensis Academia Lutheri scripta multis erroribus & hæresibus referta damnant, & igni adjudicant, sed & Carolus ejusdem Lutheri scripta, non tantum in Hispania, verum etiam in Belgio exuri mandat.

✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻

DE CAS III.

✻ (*Ab anno Christi 1520. ad 1530.*) ✻

1521. **C**arolus V. Imperator in Comitibus Wormatiæ Lutherum cum salvo

con-

conductu evocatum & obstinatum proscribit, eiusdem scripta & personam damnat Universitas Parisiensis. Et Henricus VIII. Angliæ Rex libro egregio errores ejus refutat, & ob id à Leone Papâ titulo *Defensoris fidei* donatur.

Oritur bellum diuturnum, quod postea 38. annis duravit, inter Carolum V. Imperatorem, & Franciscum I. Regem Galliarum.

Galli urbem Pampelonam primariam regni Navarræ expugnant, in quâ oppugnatione Ignatius Lojola nobilis Cantaber ictu bombardæ ex lapide convulso crure uno, altero vulnerato, ad extremum vitæ periculum adducitur, unde Societatis Jesu fundandæ occasio illi divinitus injecta, Deo illum, & institutam ab eo Societatem Luthero opponente.

Solymanus Turcarum Imperator Belgradum expugnat.

Leo X. Pontifex moritur ex lento veneno, ut quidam scribunt per cubicularium propinato, de quo tamen nulla quaestio instituta est, ne Princeps aliquis potentior in crimen vocaretur: adversus hunc Pontificem supra modum calumniis suis desæviant hæretici, quem etiam *Purpuratū* & *Insulatum Sardanapalum* appellare audent, à qui-

à qui-

à quibus tamen vituperari magna hujus Pontificis gloria est.

Moritur item Emmanuel Rex Lusitaniæ laudatissimus, cui filius ejus Joannes III. annorum viginti successit.

✽(1522.)✽ Hadrianus Belga Trajectensis, vir doctissimus, & ex Theologo Lovaniensi, & Caroli Imperatoris Præceptore factus Cardinalis, titulo Pamphili, cum absens in Hispania Cæsar-Augustæ Pro-Regem ageret, eligitur Romæ in Pontificem, qui nomen non mutavit, sed retinuit, & dictus est Adrianus VI.

Christianus seu Christiernus Rex Daniæ ab Ecclesiâ deficit, & paulò post ob crudelitatem suis intolerabilis factus, à Friderico patruo, Holsatiæ Duce, cunctis regni ordinibus adhortantibus, armis impetitur, & unâ cum thesauro, liberis, & conjuge Elisabethâ Caroli Imperatoris sorore in Belgium profugit, in locum ejus successus est Rex Daniæ & Norwegiæ idem Fridericus, Sveciæ verò regnum postea obtinuit Gustavus, quem Sveci elapsum è custodiâ Christierni Gubernatorem adversus eum constituerant, qui & ipse deinde abdicatâ fide Catholicâ Lutheri sectæ se dedit.

Rhodus à Turcis diu strenuè defensâ tandem

tandem prodicione capitur: Obsedit eam Turca cum trecentis primùm, ac deinde quadringentis navibus & ducentis ac postmodum trecentis armatorum millibus, per Mustapham terrestrium, & Curroglum navalium Præfectum, quibus Philippus Villiericus ex Liladami familia cum sex millibus supra hominem fere & vires humanas restitit: sperabatur ab Occidente, auxiliium, sed Christiani Principes suis commodis intenti & mutuis bellis collisi, religionis obliti sunt. Ipsi quoque Veneti timuerunt displicere Solymano, & Gabrielem Martinengum nobilem machinatorem Brikianum, quia subiêra Rhodum, bonis omnibus exuerunt. Faverunt quoq; Barbaris Judæus Medicus magni nominis, & Andreas Ameralus Lusitanus Prior Castellæ & magnus Ordinis Cancellarius inimicus Villierici, per quem hostibus omnia consilia manifestabantur, unde mirum non fuit Rhodum domestico & externo malo pressam periisse. Jam Turcæ convasabant sua & sub tam forti præsidio de Rhodo expugnanda desperabat Solymanus, tum per transfugam & Amaralum moniti sunt expectare, tantisper Rhodios, vulneratos, cæsos, egenos & omni ope destitutos diu haud posse resistere. Inter hæc Cancellarii
pro-

proditio paulò tardiùs detecta est, depre-
 henso ejus seruo cum litteris, quas ad Tur-
 cos ejaculabatur, qui baptizatus & suspen-
 sus est. Amaralus autem impænitens capi-
 te plexus, Medicus quoque detectus obiit
 factus Christianus, cum eques ætatis pro-
 fectæ & diu religiosus vixisset. Initio ita-
 que Decembris Achmetes Bassa, qui Musta-
 phæ successerat, svadet Solymanno ut spe
 clementiæ, & magnis promissis Rhodios
 ad deditioem invitet; hi sine muris &
 sine pulvere tormentario & pænè omnes
 fauciati, honestissimis conditionibus, quæ
 à Turcis contra consuetudinem servatæ
 sunt, deditioem faciunt. Inter conditio-
 nes erat, ut qui vellent, abirent, qui re-
 manerent, quemadmodum sub Equitibus
 liberi essent. Solymannus ipse Villiericum
 invisit, suumque patrem appellavit, & ut
 apud se viveret invitavit, ille egit gratias &
 Kalend: Januar: conscensis navibus in Cre-
 tam abiit, quem secuti sunt incolarum Cõi-
 Insulæ quatuor millia, & multi Rhodii,
 qui Dominos suos Equites jam ab annis
 200. & duodecim relinquere noluerunt.

Res Francica in Italia plurimum infir-
 matur & passim perit, præsertim quando
 etiam Genua hoc anno occupata atque di-
 repta fuit à Cæsarianis, Gallis Francisco

Re-

Regi suo improvido multum indignantibus & stomachantibus. Ducatus quoque Mediolanensis Gallis ereptus est.

In Germania Lutherus Wormatiâ egressus & in via retractus ad arcem, in eâque inclusus, quam deinde Pathmon suam vocavit, etiam invito Friderico postmodum ex arce illa Wittenbergam redit: Cui adjunctus Carlstadius factus agricola, & Philippus Melanchton Pistor, ille etiam Archidiaconus licet, duxit uxorem, cui Epithalamii loco Lutherus missam ridiculam & turpem satis occinendam composuit. Celebratæ sunt hæ nuptiæ ebriis omnibus, convivis & veteris asinæ carnibus saturatis quam, ferinæ loco, scabiosam è molendino mastari jusserat vicinus Dynasta, submissis deinde ejusdem jumenti auribus & pedibus, ut intelligerent convivæ quibus epulis deliciati essent. Multa quoque Lutherus tum scripsit aut veriùs evomuit, jam in omnem turpitudinem effusus in quam omnem ferè trahebat Germaniam. Et mirum fuit Fridericum Saxonem Electorem, & fratrem ejus Joannem, Lutherum fovere potuisse, quem tamen Ferdinandus Austriæ & Georgius Dux Saxonie exagitabant: cum nihilominus plures alii, qui eum comprimere debuissent, segniores essent, quam qui

qui

qui eum ventilarent, adeo incendium hoc excrevit, ut sopiri amplius non posset & Septentrionem pænè omnem inflammaret.

✱(1523.)✱ Hadriauus Papa moritur cui successus est Julius Medicæus Florentinus dictus Clemens VII.

✱(1624.)✱ Perdurant in Germaniâ tumultus de religione, multis conventibus pro controversiis novis & novis semper emergentibus, Norinbergæ, Ratisbonæ, Spiræ habitis, Initæ quoque disputationes acerrimæ irritò semper compositionis eventu, novatoribus pertinenter contra Catholicos errores suos tuentibus, unde natæ sunt inter eos 60. diversæ Sectæ, quas longum nimis esset numerare.

Lutherus quoq; abjecto jam cucullo monastico, apostasiæ à fide, addit apostasiam à religioso Ordine, uxore ductâ Catharinâ Boræâ Sanctimoniali ex Monasterio Mymicæ abreptâ, cuius pravum exemplum magna mox turba monachorum & Clericorum secuta, & facta est longè lateque eluvio omnium scelerum.

Non defuit tamen suæ Ecclesiæ providus & benignissimus Deus, qui deficientibus aliis novâ prole alibi Ecclesiam suam propagavit, viros in fide fortes & institutis

tutis ac moribus sanctos impiis apostatis opposuit. Hoc enim anno institutus est Ordo Clericorum Regularium quos Theatinos vocant, à Petro Carafa Episcopo Theatino, qui postea creatus est Pontifex, dictus Paulus V.

In regno quoque Mexicano quidam Valentinus cum 12. monachis verbo & miraculis promovet fidem.

Floridam hoc anno lustravit Joannes Verrazanus Florentinus sub auspiciis Francisci I. Galliarum Regis, & regionem illam novam Franciam appellavit Canadensem quoque; dixit à magno fluvio qui eam alluit & Canada vocatur. Dicta postea est Insula S. Laurentii.

✽(1525.)✽ Jubilæum hoc anno raro & tenui concursu celebratur Romæ, quia Italica bella & hæretici passim Indulgentias allatrantes multum pietati promovendæ obstabant.

Hoc anno Franciscus Galliarum Rex Papiam obsidet, quod omnes periti rei militaris dissuadebant, censebantque; in tuta loca recedendum esse, sed prævaluit Admiratus Boniverus, ex quo uno Rex pendebat, itaque pugna inita à Ducibus Caroli Imperatoris Rex Franciscus ferocius quam fortius pugnans & ore, manu, femore, faucibus

cuius

cius equoque suffosso, captus est cum Henrico Navarræ Rege, aliisque proceribus Boniverius autem ne veniret in Borboni manus in confertissimam aciem irruent non inultus occubuit cum Palissio & Le curio Mareschallis, multisque viris magni nominis. Octo Francorum millia aut ferro, aut in Ticino fluvio periëre. Ex Cæsarianis vix septingenti cæsi sunt, inter quos Ferdinandus Castriottus equitum Præfectus, magni Scanderbegi pronepos Regis manu interfectus est. Franciscus ut se dederet Borbonio, adduci non potuit: venit ergo in Lanoii manus, liberaliter habitus, & ut deceret Regem: quando etiam oblitus sui ipsius obtinuit, ut pueri ephœbi Franci ex Italorum manibus eriperentur, & darentur Hispanis, apud quos castius servarentur. Ad pedes capti Regis advolutus Borbonius veniam petiit, excusavitque factum, suam scilicet à Rege defectionem, ad quod ab Aloysiâ Regina impulsus esset, jam expertus suæ ultionis dulcedinem multo felle dilutam esse. Henricus Navarræ Rex è custodiâ Ticinensi brevi evasit: Franciscus autem navis ductus est in Hispaniam, & ubiq; humanissimè & regiè exceptus, ægotavit autem non multò post valde periculosè Madridi,

driti, ubi medicis suadentibus eum Carolus invisit, & spem libertatis injecit, exinde melius habuit.

In Germania bellum rusticum eorum, qui contra Clerum & suos Principes à Luthero excitati insurrexerunt, sopitur, occisis ex iis supra centum millibus, & Duce eorum Müntzero capite plexo.

Videntur etiam hoc anno exorti Molles Lutherani, cum Philippus Melancton Philippum Hassiæ Landgravium ad hæresin traduxisset, eidemque persuasisset ut nihil de Ecclesiæ ritibus inmutari sineret.

Exorta est etiam secta Libertinorum, auctoribus ejusdem postea Tornaci exultis.

Senatus Parisiensis, ne Lutherana hæresis per Galliam serperet, ejusdem primum promulgatorem flammis exurit.

Albertus Marchio Brandenburgensis, Magister Ordinis Teutonici in Prussia, cum diu subterfugisset Sigismundo Regi Poloniæ Sacramento se obstringere, sicut olim inter ipsorum antecessores conventum erat, nunc tandem fatigatus infestationibus & insidiis à Polonis calamitatibus cum Rege transigit, ut Ordo mutetur in Ducatum, qui ipsi Alberto jure hæreditario conferatur, eaque ratione ipse pri-

C

mms

mus Dux Prussiae creatus, & factus est Lutheranus, & ut Magistrum suum Lutherum imitaretur, anno sequenti uxorem duxit Dorotheam Regis Daniae filiam, futurus liberorum ex carne pater, & non amplius in spiritu & Christo pater Cruciferos.

Detecta est hoc anno à Francisco Pizarro Hispano Duce, Regio Peruviana, ditissima & feracissima auri ac argenti, cujus caput Cusco est Regia sedes, quam intra annos octo Hispanico Imperio adjunxit, caeso Imperatore Peruviano Atalipâ.

Ordo Patrum Capuccinorum inchoatur, quem Deus hæresiarchis spurcissimis hujus temporis opposuit, qui ab hæreticorum abominationibus homines suo exemplo, & carnis inimico vivendi instituto revocaret.

ERRORES ET HÆRESIS MARTINI LUTHERI.

1. **L**utherus magnam scripturae partem tanquam apogrypham repudiavit, videlicet Tobiam, Judith, multa capita ex Esther, Job, Ecclesiasten, Sapientiam, Ecclesiasticum, Baruch, partem Danielis, libros Machabæorum, Epistolam Pauli ad Hebræos, Epistolam Jacobi, secundam Petri, duas ultimas Joannis, Epistolam Judæ & Apocalypsin.

2. Er-

2. Errores vocabat omnes scientias speculativas.

3. Negabat honorandos aut invocandos esse Sanctos & cupiebat abrogari illorum festa.

4. Si non ipse Lutherus, quidam tamen illius discipuli impugnabant imagines.

5. Negabat in homine liberum arbitrium.

6. Censebat omnia necessitate absoluta & inevitabili evenire.

7. Hinc aliqui ejus asseclæ dicebant orationem esse inutilem.

8. Lutherus sibi persuadebat hominem gratiâ Dei excidentem aliud nihil facere posse quàm peccatum.

9. Ad Ecclesiam non pertinere nisi bonos.

10. Concilium generale etiam ritè congregatum errare posse, tam circa fidem, quàm circa mores.

11. Neque Apostolos, neque Prælatos illorum successores habere auctoritatem ullam à Jesu Christo condendi canones & leges.

12. Non licere quenquam ullis humanis legibus adstringere, unde concludebat non solum licere, sed etiam necesse esse calibatam & monachatum violare.

13. Prælati Ecclesiæ obtemperandum non esse nisi in rebus in scripturis apertissime expressis.

14. Summum Pontificem non esse aliis Episcopis superiorem.

15. Papæ nomen nihil aliud esse quam regnum Babylonis.

16. Anti-Christum non esse particularem personam.

17. Non esse timendam excommunicationem sed ut fulmen fanaticum irridendam.

18. Ecclesiam, seu Personas Ecclesiasticas non posse nec debere habere propria bona, unde Principibus suadebat Ecclesiarum expoliationes.

19. Homini justitiam in sola peccatorum remissione sitam esse absque ulla interna renovatione.

20. Justitiam non produci à Deo in nobis, neq; nobis inherere, sed Christi duntaxat justitiam nobis propter fidem imputari.

21. Peccatum in nobis semper manere.

22. Solam fidem justificare, non autem opera.

23. Justum certò etiam certitudine fidei scire se esse in statu gratiæ, licet nullam ejus revelationem specialem habuerit.

24. Christianum non posse salutem perdere, etiamsi vellet, nisi velit non credere, ita ut sola incredulitas damnationem afferre possit, & omnia peccata cætera à fide absorbeantur.

25. Peccata non imputari habenti fidem.

26. Imo aliud peccatum esse nullum præter infidelitatem.

27. Fidem quolibet peccato mortifero amitti, & quidem hic error cum antecedentibus parum convenit.

28. Nul-

28. Nullum esse præceptum in novo Testamento sine Evangelio, sed esse tantum exhortationes & obsecrationes.

29. Impossibilem esse mandatorum Dei observationem.

30. Primos motus esse peccata.

31. Timorem servilem, qui ob penam à peccato avocatur, esse inutilem.

32. Omnia opera hominis quantumcunque, bene sint facta, esse peccata.

33. Nullum esse meritum ad vitam eternam consequendam.

34. Nihil discriminis esse inter consilia & præcepta, eaque omnia quæ in Evangelio commendantur, esse præcepta, & nihil Deo gratum esse, nisi ipse præceperit, ac consequenter consilia esse interdicta, qui error à diametro pugnat cum errore decimo nono: ex eo tamen ipse Lutherus quatuor sequentia eliciebat.

35. Religiosam paupertatem ac mendicitatem esse prohibitam.

36. Prohibitum esse calibatum & virginitatem Domini mandato adversantem, observatuque impossibilem.

37. Obedientiam Prælati non esse exhibendam, licet ad eum quis se voto obstrinxerit.

38. Monachalem sive religiosum statum esse damnabilem, vota que religiosa ut impia & diabolica esse retractanda.

39. Jejunium nullius esse meriti.
40. Licere quibuslibet uti cibis omni tempore.
41. Heresim esse dicere Sacramentum ali-
quod conferre gratiam accipienti, quæcunqu
tandem sit ad illud præparatio.
42. Merè novorum esse Theologorum com-
mentum asseverare Sacramentum aliquod im-
primere Characterem.
43. Baptismo non deleri peccatum.
44. Confirmationem non esse Sacramentum,
sed simplicem ceremoniam ac consuetudinem
45. In Eucharistiæ consecratione & missæ ce-
lebratione non esse aquam adhibendā, sic Lu-the-
rus in formula missæ, licet fluctuans ac dubitans.
46. Rejiciendam esse transubstantiationem
Eucharisticam, & ipsum eundem panem, & ip-
sum idem vinum manere post consecrationem,
quod ante fuit.
47. Verum Christi Corpus non esse in Eu-
charistia secundum existentiam permanentem,
sed tantum secundum usum, eo scilicet tempore
tantum quo manducatur & sumitur ac conse-
quenter Eucharistiam in altari nunquam esse as-
servandam extra sumptionem.
48. Unicuique Christiano cujuscunque sexūs
ac conditionis & ætatis, necessariam esse sump-
tionem sub utraque specie, ita ut peccet si aliter
fecerit.
49. Eucharistiæ sumptioni non esse præmit-
tendam

tendam confessionem aut examen conscientia,
vel ullam pœnitentiam, sed sufficere solam fidem,
quâ quis credat & confidat, se in ea gratiam
obtenturum.

50. Missam neque esse à Deo institutam, neq;
esse sacrificium, in libro tamen, quem de missa
privata conscripsit, liberè fatetur se à diabolo
permotum fuisse ad missam impugnandam.

51. Missam offerri non posse pro peccatis,
neq; aliis seu vivis seu defunctis prodesse, sed
soli tantum Presbytero.

52. Pœnitentiam non constare ex tribus par-
tibus, & optimam pœnitentiam esse novam vi-
tam. Unde sex sequentes errores à Lutheranis
inferebantur.

53. Eam contritionem seu pœnitentiam qua
initium sumit ab horrore inferni, esse pernicio-
sam imò peccatum.

54. Confessionem auricularem non esse à
Deo, sed ab hominibus institutam.

55. Absolutionem esse à sola fide ut pœnitens
verè sit absolutus, dummodo illud ita esse credat,
licet contritione careat, neq; à Sacerdote seriò
absolutus sit, sed tantum joco.

56. In pœnitentia & remissione peccatorum
nihil amplius facere Papam, vel Episcopum quam
minimum Sacerdotem. Quin etiam si desit Sa-
cerdos quemlibet Christianum, imo fœminam &
puerum posse idem efficere.

57. Neminem ubi absolutus fuerit, teneri ad satisfactionem.
58. Explodendas esse Papæ Indulgentias.
59. Purgatorium ex scriptura probari non posse.
60. Animas in Purgatorio, si illud existat, detentas posse adhuc mereri, adeoq; nec esse de sua salute adhuc securas.
61. Animas illas assidue peccare, quamdiu quietem querunt, & pœnas horrent, quoniam querunt quæ sua sunt, contra Dei voluntatem.
62. Extremam Unctionem non esse Sacramentum, licet sit aliqua ceremonia.
63. Ordinem non esse Sacramentum.
64. Fœminas Sacerdotii capaces esse.
65. Christianos omnes absq; ullo discrimine sexûs aut conditionis esse Sacerdotes, & eandem habere circa Verbum & Sacramenta potestatem.
66. Sacerdotes non debere calibatum servare.
67. Matrimonium non esse Sacramentum.
68. Polygiam esse licitam, & posse virum absque peccato plures uxores habere simul.
69. Licere conjugum conjugem permutare, quando alter ab altero ad furtum aliudque peccatum inducitur.
70. Idem licere uxori, si à viro ethnico seu à Pseudo-Christiano deseratur.

71. Divortium fieri ac matrimonium dissolvi posse inter maritum pauperem & uxorem divitem.

72. Idem fieri posse ob frequentes rixas, si cohabitare non possint.

73. Idem fieri posse si alter alteri debitum conjugale neget & debitam benevolentiam. Hic inquit Lutherus, opportunum est, ut maritus dicat: si tu nolueris, alia volet; si domina nolit adveniat ancilla.

74. Posse virum uxorem ducere Patruelenam suam aut Consobrinam, imò & neptem ex fratre vel sorore.

75. Licet fluctuanter & dubitanter loquatur Lutherus, posse fratrem matrimonio sibi copulare sororem suam paternam vel maternam, modo non ex utroque parente soror existat.

76. Omnes, iis exceptis, qui predicationi insistant, teneri vitam operibus manuum sustentare, ita ut mendicare non liceat.

77. Injuriam patienti non licere à Judice expetere ut illa sarcatur.

78. Nefas esse bellum cum Turcis gerere, quandoquidem inquiebat Lutherus, illud est Divinae voluntati refragari, qui per Turcas visitat & corrigit nostras iniquitates.

Hæc cloaca errorum est Lutheri & Lutheranorum: attendat autem Lector, eos non tantum in Concilio Tridentino, sed

etiam in anterioribus Conciliis plerosque damnatos esse, quos Lutherus & affectu tantum resuscitârunt, omnes autem hæreticas propositiones & scandalosas in libris Lutheri aut Lutheranorum sparsim contineri, accuratè ostendit Gautherius in Tabulis Chronographicis Ecclesiæ Catholicæ, in citationibus marginalibus.

HÆRESIS JACOBI PPÆPOSITI.

*E*Rat hic natione Belga, Professione Augustinianus, sed Lutherum secutus in erroribus quem cum circa annum 1523. Ejurasset, eiden postea iterum in plurimis adhæsit. Quocirca Religiosi in conventu Antverpiensi, qui ab in errorem inducti fuerunt, carcere conclusi sunt, & jussu Hadriani VI. Conventus ejus funditus destructus est. Puncta hæreseos ejus Protestolus recenset viginti septem, quæ in erroribus Lutheri continentur, ideoque repetere non est necesse.

DE ANABAPTISTIS, SEU MUNTZERIS, AUCTORE THOMA MUNTZERO, ET ENTHUSIASTIS.

*Q*uo primùm instrumento dæmon usus sit, ut Anabaptistarum hæresi exordium daret, non est omninò liquidum: alii Carlstadio, alii Zwinglio, alii Balthasari Pacimontano hanc palmam deferunt.

Sunt

Sunt, qui tribuunt Thomæ Müntzero, appellato etiam Monetario, Nicolai Storkii discipulo, qui circa annum 1524. sibi à spiritu revelatum esse gloriabatur, quòd gladio Gedeonis, quem se à Deo accepisse dicebat, universum Orbem cogere deberet, ad novum Christi regnum instituendum. Unde & ipse anno 1525. rusticos per totam Germaniam concitavit, ut in suos Dynastas arma capefferent. Sed Principes, inmissis in eos copiis, centum quinquaginta millia eorum interfecerunt, ipso quoque Müntzero capto, & justo supplicio affecto. Et hanc cædem probavit Lutherus, qui antea eorum rebellionem probaverat, ne scilicet ipse quoque ut inceptor involveretur, jam enim in eorum concitatores legibus & ferro agebatur. Nicolaus Storkius dictus Pelargus inter mendicos fugitivus obiit: Balthasar Hubmejerus Pacimontanus diu vagus erravit, & tandem post longum carcerem anno 1528. Viennæ flammis exustus, & uxor ejus aquis submersa est, ambo scilicet per ignem & aquam ad majora supplicia transituri.

Müntzeri porrò & Anabaptistarum, qui eum secuti, præcipui errores sunt:

1. *Puerorum Infantium Baptismum inuti-*

C 6

lem

lem esse quare eos compotes rationis factos iterum abluunt, hinc Anabaptistæ seu Rebaptizantes nominati.

2. Negant filium Dei ex Beata Virgine carnem suam sumpsisse.

3. Realitatem & Sacrificium Eucharisticum rejiciunt.

4. Adeo Anabaptistæ ferini sunt, ut putent quamlibet feminam obligari, ejus qui se concupierit voluntati servire. Et vicissim virum quemlibet teneri ejus quæ se rogaverit libidinem admittere.

5. Adeo cæci sunt & turpitudinem suam non agnoscunt Anabaptistæ, ut eorum etiam cubilia damnent, qui suam sectam non sequuntur, ea polluta ac diabolica nominantes.

6. Chiliastrarum seu Millenariorum sædum errorem tuentur.

7. Concionantur communem libertatem à Principibus extinctam armis repetendam esse.

8. Cum Principatum & subjectionem omnem damnent & ejurent, credunt insuper se obligatos esse ad eos omnes Principatus & Magistratus tollendos qui suæ sectæ nomen non dederint.

9. Credunt peccata sua omnia propter Christum sibi condonata esse, & se in statu gratiæ vivere ac de gloria securos esse.

10. Thomas Müntzerus suos loca secreta querere jubebat, & illic sæpenumerò cogitare

quid

quid sit Deus? aliquamne curam gerat, rectane sit fides sua? petere etiam à Deo signa, quibus intelligant se illi curæ esse, & fidem suam esse Orthodoxam.

11. Suis mandabat Müntzerus, ne scripturis fiderent, sed haberent somnia tanquam signa certissima accepti à se Spiritus sancti.

12. Imperabat suis ut publicis sceleribus abstinerent, corpus jejuniis, asperis vestibus & taciturnitate affligerent, & barbam non raderent ut sic externis hisce simulationibus venenum interius dissimularent.

DE ANDREA CARLSTADIO.

ANDreas Carlstadius Archi-Diaconus Wittenbergensis, principio Lutheri affecla & amicus conjunctissimus, sed cum eâ familiaritas biennium non explisset, ab eo recessit, & circa annum 1524. Berengarii errorem restauravit, realem Christi Corporis & Sanguinis præsentiam impugnavit, & ex Lutheri addictissimo fratre intensissimus hostis effectus est. Hujus diffidii origo fuit, quòd Luthero Wittenbergâ absente Carlstadius illo inscio illic missam abrogârit, habitum Ecclesiasticum abjecerit, Eucharistiam profanaverit, imagines è templis ejecerit, quod Lutherus post reditum suum indignissimè ferens, acriter duos libros contra eum scripsit.

Memorant Surius & Sleidanus, Lutheri jussu è Saxonix finibus Carlstadium expulsam esse. Narratur item de Carlstadio quòd, absente Luthero, Wittenbergenfes scholasticos ed adduxerit, ut humaniorum litterarum libros comburerent, seque ad opificia addiscenda conferrent, quemadmodum & ipse factus est agricola, sicut & Melancton pistor, eo scilicet errore imbuti, neglectis scientiis omnibus soli & nudo textui Scripturæ sacræ operam omnem esse impendendam. De Carlstadio scribunt Ministri Basileenses, eum horribili morte vitam terminasse, & à dæmone interemptum.

DE JOANNE OECOLAMPADIO.

Joannes Oecolampadius Germanus, S. Brigittæ quondam Monachus, cum aliquamdiu adhæsisset Luthero, Anti-Lutheranus & Sacramentarius effectus est.

1. Circa annum 1525. scripsit contra realitatem Eucharistiæ, interpretans vocabulum est, verborum consecrationis Hoc est Corpus meum vocè Significat.

2. Negabat Christianis licitum esse bellum gerere.

3. Libertatem arbitrii rejiciebat.

4. Cultum & invocationem Sanctorum damnabat.

Coch-

Cochlæus in actis Lutheri narrat Oecolampadium, cum serò lectum petiisset, postero die manè in cubili mortuum à præ-tenta uxore suâ repertum esse, sive ipsa eum occiderit, ut plerique dicunt, sive ipse sibi manus intulerit, ut volunt alii, seu tortorem dæmonem habuerit, quem admodum scribit Lutherus in libro *de Mis-sa privata*, multum contrarius Bezæ qui in suis Iconibus ait, Oecolampadium, quem Basileensis Ecclesiæ restauratorem appellat, peste illic extinctum esse.

DE LIBERTINIS SEU QUINTINIS-TIS A QUINTINO ET COPPINO PROGENITIS.

Quintinus sartor Pikardus socio Coppino, circa annum 1525. pestiferum de libertate errorem in Brabantia & Hollandia disseminavit, pro quo, aliisque multis criminibus extremo supplicio Tornaci affectus est, hæresi prius abjuratâ.

Fundamentum præcipuum Libertinorum fuit, unicum esse spiritum immortalem scilicet Deum Angelos autem, Demones, & hominum animos nihil esse, nisi meram opinionem, ex his Principiis sequentia dogmata deducebant.

1. Omne id quod ab hominibus fieri videtur, sive bonum sit sive malum, ab ipsis non fieri, sed ab unico illo spiritu Dei, qui omnia in omnibus operatur.

2. Pec-

2. Peccatum aliud nihil esse, quàm falsam & inanem quandam opinionem, quandoquidem Deus qui cuncta operatur, nihil mali admittendi potest.

3. Eos qui occidunt, machantur, aut furantur non esse arguendos, in Deum enim caderet ista reprehensio.

4. Regenerationem hominis in eo sitam esse ut omnis scelerum conscientia deponatur, remorsusque ejus expellantur, & quod inter bonum & malum discrimen intercedat, nesciatur. Nam, inquietabant, uti in statu innocentie ignorabat Adamus, quo differret bonum & malum, sic qui omnia quæ collibuerint nullam conscientiam reclamante, faciunt ad eum statum redeunt ita ut secundum eos in hoc libertas Christiana posita sit, & veteris Adami mortificatio. Unde si aliquem in peccando trepidantem & metuentem viderunt dicere soliti erant. O Adame! quid adhuc vides aliquem? adhuc retines illius pomi saporem?

5. Aliud nihil esse pœnitentiam, quàm se nihil mali admisisse cognoscere & profiteri.

6. Posse hominem in hac vita innocentie & perfectionis apicem conscendere, omnes conscientie stimulos reprimendo.

7. Ipsum Christum esse quiddam ex spiritu Dei & opinione compactum, tunc autem mortuum esse quando eam opinionem, quod ipse aliquid

quid esset, abolevit, ab inferis verò esse suscitatum, & vitam nobis restituisse, cum ipsummet Dei spiritum, qui vivit & regnat semper, nos esse docuit. Deniq; nullam aliam resurrectionem esse sperandam.

8. Licere omnia simulare & dissimulare, cum Catholicis vivendo Catholicè, cum Lutheranis Lutherano more.

9. Minimo loco habendas esse scripturas, cum spiritus sufficiat, unde Libertini adeo scripturam aspernabantur ut S. Joannem Evangelistam juvenem stolidum: S. Matthæum Fœneratorem, S. Paulum Vas confractum, S. Petrum Christi abnegatorem nominarent.

DE UDALRICO SIVE HULRICO
ZWINGLIO, ZWINGLIANORUM
PARENTE.

Zwinglius antea Canonicus Constantiensis, Carlstadium magistrum habuit & statim ab ipso pro Berengarii errore scripsit anno 1525. negans veram Christi secundum corpus & sanguinem in Eucharistia præsentiam & realitatem. Hoc facto probavit se Lutheri adversarium esse. Occisus est in prælio contra Catholicos gesto anno 1531. ejus verò corpus postea combustum est. Errores sunt, qui sequuntur.

1. Indulgentiis bellum indixit.

2. Te-

2. Testatur Zwinglius se per somnium edoc-
tum esse quâ ratione Eucharistia veritatem im-
pugnaret, à quodam spiritu, qui an albus an
ater fuerit, negat se unquam potuisse meminisse.

3. Putat Zwinglius peccatum Originis non
esse peccatum, sed naturæ morbum.

4. Gratiam rejicit, aut saltem cum Pelagi-
i gratia necessitatem, quando docet homines
suis viribus naturalibus & propriis meritis posse
adipisci, & sic de Catone ac Scipione judican-
dum esse, eos salutem consecutos fuisse.

5. Zwinglius ad Nestorianos, Luthero teste
desciuit, cum verba Capitis primi S. Joannis
corrupt, legens. Verbum Caro facta est.

DE DAVID - GEORGIANIS SEU DA-
VIDIANIS, EX GEORGIO DAVIDE
PROFECTIS.

Georgius David vitriarius Gandavi in
Flandria anno 1501. ex circulatore
natus, hæresin suam disseminare cœpit in
Frisia anno 1525. cujus præcipua dogma-
ta erant.

1. Se Dei nepotem esse dicebat ex spiritu, non
ex carne natum, verum Messiam & tertium
Davidem, qui in terra regnare debeat.

2. Cælum vacuum esse dicebat, ideoque se
missum, ut in regni cœlestis hæredes filios ad-
optaret.

3. Negabat resurrectionem mortuorum,
postre.

postremum iudicium & spiritus aliquos esse seu bonos seu malos, itemque vitam aeternam.

4. Cum Adamitis matrimonium rejiciebat, jubens communia esse cubilia feminarum.

5. Sentiebat cum Manichæis animam peccatis non inquinari sed tantum corpus.

6. Infidelium animos æquè ac fidelium salutem adepturos, & vice versâ Apostolorum corpora non minùs inferorum flammis cremanda, quàm infidelium.

7. Stultum esse dicebat peccati accusare, si quis coram hominibus Christum negaret, unde insanos Apostolos & Martyres vocabat, quòd suo sanguine Christi fidem sancivissent.

Obiit David Basileæ anno 1556.

DE CHRISTOPHORO SCHAPLERO,
ET ASSECLIS.†

Fuit hic Christophorus Schaplerus unus ex primariis Ducibus rusticorum, qui Müntzeri insolentissimæ factioni adhæserunt. Scripsit duodecim Articulos de Christianâ libertate contra Principatus & Magistratus propugnandâ. Præcipuus articulus fuit, *Nullum esse Magistratibus tributum solvendum.*

✱(1526.)✱ Solymanus Turcarum Imperator veritus, ne post Rhodum captam coirent Principes Christiani, Ludovico Hungariæ Regi pacem offert, quam ille
recu-

recusat suadente licet Pontifice & Venerabilibus. Solymanus itaque Hungariam ingressus cum 300. armatorum millibus, cum 25. millibus occurrit Ludovicus, Dux Austriae Paulo Tomoreo Archi-Episcopo Coloniensi Minoritâ, praelium imprudenter commisit, & victus cum ingenti suorum fragore perijt in palude submersus, anno ætatis vigesimo: Perijt etiam Paulus cum multis Episcopis: & magnâ parte Nobilitatis, cæsi sunt omnes aut capti Duces, præter Hannibalem Cyprium copiarum Pontificiarum Præfectum: Latè vastata Hungaria, captivi abducti 300. millia Christianorum. Ne autem ulterius Solymanus progrediretur, impediverunt in Asia motus excitati à quodam Saraceno monacho Calendero Zelebe, cui se multi Bassæ conjunxerant. Sed hic demùm victus ab Ibrahim Bassa, morte suâ Turcis pacem, & metum reddidit Christianis.

Ludovico successit Ferdinandus Archidux Austriae, & frater Caroli V. Sed brevè Bosniam & Croatiae partem Rex novus amisit, & Turcis cedere coactus est.

Sigismundus Rex Poloniae restituit fidem Catholicam Gadani, unde anno superiore depulsa fuit: In variis quoque locis cremati hæreticorum antesignani, hæresis

venereſſim non nihil ſuo cinere reſtinxerunt ,
n in ubique blandius ſeſe inſinuantem , ut po-
s, cu ſtea atrocius debaccharetur.

Du Franciſcus I. Rex Franciæ cum in cu-
Colo ſtodiã Hiſpalenſi convaluiffet, adeo duris
con conditionibus emiſſus eſt in libertatem à
rag Carolo V. ut, quamvis duos filios obſides
is vi dederit, tamen, cum poſtmodum in Gal-
ulti liam pervenit, menſe Martio habitis regni
s, cæ Comitibus decretum fuerit , conditiones
eter admitti non poſſe quoad reſtitutionem
ntifi Burgundiæ & plurimorum jurium renun-
nga ciationem , ingentem tamen vim pecuniæ
ano pro Regis redemptione perſolvendam eſſe.
nus Rex inſuper in firmæ amicitiae pignus , uti
mo convenerat, ad ducendam Eleonoram ſo-
cho rorem Caroli, & viduam Emmanuelis Re-
con gis ſeſe offerebat. Cum verò hæc Caro-
bra lus acceptare abnueret , & Duces ejus in
me Italia Franciſcum Sfortiam Ducem Me-
chi diolanenſem proditionis inſimulatum ex-
Sec puliffent, ac denique quòd Carolus in Hi-
no ſpania diceretur lege caviffè , ut Pontifi-
eft. cia diplomata Regius Senatus examina-
t fi ret, his de cauſis Clemens Pontifex cum
fu Rege Franciſco, Venetis, ac Longobar-
e lo dis foedus contra Carolum iniit , Anglo
hæ etiam ad id ſolicitato , & Carolo ægerri-
refia mè id ferente, cujus Duces propterea
Pon-

Pontificem supra modum vexârunt, & di-
reptâ supellectile in castrum S. Angeli se
recipere coëgerunt, omnibus Ecclesia
fulminibus neglectis. Mox etiam hoc eo-
dem anno adhuc Lanoius cum classe
Hispanica Cajetam appulit, Francisco &
Carolo pro gravissimi belli exarsuro in-
cendio magnas ubique copias comparan-
tibus.

✽(1527.)✽ Funestus hic annus fuit
Romæ direptione: quando Carolus Bor-
bonius Ductor copiarum Imperatoris in
Italia Romam aggressus, & 3. Nonas Maij
obsidere cœpit, urbem die sequenti ex-
pugnaturus, quod & præstitit, ipse sca-
lam ferens ad murum, ut conscenderet,
sed sclopeto ictus pugnandi vivendique fir-
nem fecit; cujus tamen morte militum ar-
dor restinctus non est, sed ultionis æstu
magis accensi Philiberto Arausicano Duce
ardorem ventilante magis & accendentes
furiosâ vi urbem occupârunt, obvios
quosque armatos & inermes trucidârunt,
nobiles æquè ac divites, matronas & vir-
gines prostituerunt, etiam sacris & Deo
dicatis pudorem eripientes. Verbo, æqua-
li furore in sacra & profana sævitum est,
quodque instar omnium malorum fuit,
etiam Vaticana Bibliotheca incensa indo-
mitos

& di-
geli se
clesia
oc eo.
classe
sco &
o in-
aran-
s fui
Bor-
ris in
Maj-
ti ex-
fca-
eret,
ue fi-
m ar-
æstu
Duce
ente.
ovios
runt,
& vir-
Deo
qua-
est,
ait,
ndo-
mitos

mitos furentium ardores experta est, ut non à Christianis, sed ab Ottomanis urbs capta putaretur. Novatorum asseclæ, præcipuè qui copiis Cæsarianis magno numero intererant, tunc ostendère, quo animo essent in Pontificem & Ecclesiam, nulli parcentes contumeliæ in Antistites & Sacerdotes, quorum multi ex plagis & vulneribus interière, & hæreticis quidem permixti Itali, Hispani & Germani Catholici cum lupis pariter ululârunt: Clementem Pontificem in arce S. Angeli obsessum durissimis conditionibus sese dedere compulerunt: quo rerum eventu audito Florentini Medicæos expulerunt, & disjectis Pontificum Leonis ac Clementis imaginibus pristinam Reipublicæ suæ formam reducere conati sunt. Carolus autem Imperator magnum præsetulit mœrorem, supplicationibus etiam publicis institutis, hæc tam atrocia se invito perpetrata esse, plurimùm verbis contestatus, qui etiam Pontificem è custodiâ emitti iussit, lytro tamen ingenti priùs deposito. Videbatur tunc multis Cæsar id non facturum fuisse, sed potius in Hispaniam captivum Pontificem missurus, nisi Henricus VIII. Rex Angliæ ad Pontificis partes in hoc afflicto rerum statu se convertisset, & pari-

pari-

pariter Galliarum Rex ad liberandum Pontificem exercitum misisset.

Inter hæc in Germania scriptis atrociter certatur, & Lutherus parcebat nemini non Tiaris, non Coronis: vicissim ipse multis impetebatur. Altercantur etiam graviter inter se Semi-Lutherani, qui postea Adiaphoristæ & Confessionistæ sunt dicti, & Lutherani rigidi, aliter a Mathi Flacco Illyrico nuncupati Illyricani.

✽(1528.)✽ Franciscus I. Galliarum Rex pro sua redemptione & ad liberandos obfides filios offert Carolo V. vicies centum millia, quos cum Carolus recusaret, & vellet adimplere initas conditiones ad pacem, indictum est illi a Francis pariter & Anglis bellum. Franciscus quoque Galliarum Rex ad singulare certamen Carolum provocavit, quam provocationem tamen Cæsar meritò elusit.

Lautrechius cum Gallico exercitu ingressus regnum Neapolitanum, omnes urbes ferè occupavit, præter Neapolim & Cajetam, quam etiam obsedit; factum tamen Gallorum levitate, ut iterum perderent, quidquid facili labore acquisiverant.

Henricus VIII. Catharinam Caroli V. materteram facto divortio repudiat, & Annam Bolenam in sociam tori & regni adscit.

adsciscit, quod cum Pontifex improbaret, simul foedus & amicitiam cum Henrico abruptit. Huic divortio initium & causam praebuit Cardinalis Volsæus, qui, cum videret Regem despiciere uxorem suam, ex qua tamen Mariam susceperat, suspicionem illi injecit de valore matrimonii, cum eam per Pontificis dispensationem initi, & pro Catharinâ obtulit Margaritham Alenzoniam, Francisci I. sororem; Verum Rex impudicus in Annam Bolenam oculos conjecerat, foeminam quidem non venustam, sed staturâ, cantu, fidibus, & facetiis non illiberalem. Hanc quidam scortum nobile Parisiis fuisse scribunt, imò & susceptam ex Henrico de adulterio, qui matrem ejus deperierat, quod tamen Henricus nihili fecit, cui & aulicus quidam scurra dicere & abblandiri non erubuit, si matrem deperiret & filiam, eum non plus peccaturum, quam si in prandio gallinam, in cenâ pullam ejus comedisset. Henricus porrò cum causa divortii Romæ ageretur, inter constitutos à Clemente iudices Cardinales, Laurentium Campejum, & Thomam Volsæum, jussuque Pontificis protraheretur (sperabat enim Pontifex, hoc negotium tempore & patientiâ extinguere posse) pertæsus moram, & suspica-

D

tus,

tus, se à Volsæo delusum esse, eum Cancellarii dignitate exiit, & Eboracum relegavit; hîc bonis pænè omnibus spoliatus, & demum Londinum vocatus, ut causam læsæ Majestatis diceret, in itinere ex dysenteriâ obiit, vir ingenio, solertiâ & simul criminibus magnus, & post ejus obitum anno sequenti divortii negotium tractari cœpit inter Theologos & viros eruditos: Rex habuit suos & pro se, sed sceleratos omnes, Catharina probos tantum & veritatis amantes, inter quos cùm emereret Thomas Morus, eum Henricus Cancellarium creavit, ut ad partes suas pelleret; Stetit quoque à Reginâ Reginaldus Polus Regis consanguineus, magnæ expectationis & doctrinæ juvenis, sed adhuc majoris constantiæ, qui etiam mortem sibi Regis manu paratam neglexit, ne veritati defuisse videretur. Incepit igitur jam ab hoc tempore Henricus Romani Pontificis nomen averfari, ut se Caput Ecclesiæ Anglicanæ posthac nominaret.

In Galliâ celebratur Concilium Senonense contra hæreses, & pro morum reformatione.

Ordo Patrum Capuccinorum à Clemente V. Pontifice, magno Ecclesiæ bono, confirmatur.

✱(1529.)✱ Novis indies festis Rempublicam dilacerantibus Spiræ in Conventu Imperii agitur de expeditione contra Turcas, & decernitur, standum esse edicto Wormatiensi contra Novatores, contra hoc edictum Principes Lutheranae sectae addicti, solenniter protestati sunt cum Joanne Electore Saxoniae, & Landgravio Hassiae, ex quo etiam *Protestantes* appellari coeperunt.

Carolus V. cupiens coronari à Pontifice, redit in ejus gratiam, & pacem init cum illo, & simul cum Francisco I. Rege Galliarum, summo Christianitatis emolumento.

Celebratum est hoc anno colloquium Marpurgense inter celeberrimos hujus temporis heterodoxos, quod dissolutum est, renuente Luthero Zwinglium appellare fratrem. Postea Protestantes Smalkaldiae Conventum egere, ratumque habuerunt, eos deinceps tanquam hostes excipere, qui doctrinae suae repugnant, & mutuo inter se foedere devincti, nequaquam de Turcis cogitarunt, quanquam hi formidando exercitu irruptionem pararent.

Solymannus Imperator Turcarum à Joanne Waywoda evocatur, ut regnum reciperet, quo per Ferdinandum

Austrium exclusus erat ; igitur cum magno exercitu ducentorum millium Hungariam inundat , ac eodem impetu Quinque-Ecclesias , Albam-Regalem , Pestum , Budam , Strigonium , Altenburgum occupat , & urbibus cæteris certatim se dendentibus , Viennam etiam obsidet , eamque graviter oppugnat , sed fortius eam tutatus est Philippus Palatinus Rheni. Quare Solymannus post viginti dies acerrimæ oppugnationis , desideratis suorum sexaginta millibus , recessit.

Hoc tempore actum est cum Carolo V. de Insula Melita Rhodiensibus Equitibus danda , quam anno sequenti possidere ceperunt cum obligatione accipitris unius singulis annis Regi Neapolitano offerendi & Professionis clientelæ , quoties novus Princeps regnum adiret. Exinde nomen traxerunt *Equites Melitenses* , per contemptum dicti à Turcis Piratæ , sed revera egregii contra Turcas propugnatores.

(1530.) Carolus V. Bononiæ coronatur Imperator , & exinde Comitia Imperialia Augustæ celebrat , in quibus Protestantes offerunt Imperatori Confessionem suam à Philippo Melanchtone conscriptam , quæ ab Imperatore rejecta est , jussique omnes redire ad pristinam fidem.

Egre-

Egregiè tunc à Catholicis Doctoribus pugnatum est. Obtulerunt quoq; suam Confessionem civitates Zwinglio adhærentes, sed & illa repulsam tulit, & Carolus V. laudabili exemplo pietatis & fidei tunc omnibus Principibus præluxit, quando ardentissimo sole nudo capite, manu præferens facem Theophoriæ in solenni supplicatione interfuit, & fidei suæ Orthodoxæ, ac pietatis erga Augustissimum Sacramentum publicum specimen exhibuit.

Hoc anno Franciscus I. Rex Galliæ liberos suos tandem recepit, & simul Eleonoram sororem Caroli, relictam Emmanuelis conjugem duxit.

DE PHILIPPO MELANCHTONE
MOLLIUM LUTHERANORUM, SEU
CONFESSIONISTARUM DUCE.

Hic rem suam agere & ex parte a Luthe-
ro sese subducere cœpit anno circiter
1630. Unde ejus sectatores SemiLutherani
& molles Lutherani dicti sunt, cùm econ-
tralllyricani, quòd sub vexillis Flacci Il-
lyrici, antea Melanchtonis discipuli,
Luthero strictius adhæsisserent, Rigidi Lu-
therani appellati sint. Inditum quoque
illis nomen *Confessionistarum*, eo quòd ipse
Melanchton composuisset & manu suâ
scripsisset novam Confessionem, Augu-
stanam

stanam nuncupatam, & Carolo V. oblatam Augustæ. Obiit Melancthon anno 1560. cum ea religionis indifferentiâ ac inconstantia, ut vulgò *Cothurnus Germanicus* appellatus sit, & ipsum post obitum ejus ferè omnes sectæ tanquam suum vendicarent. Præcipui ejus errores sunt:

1. Scribit in annotationibus suis in Epistola S. Pauli ad Romanos, quemadmodum vocatus Pauli, sic etiam Davidis adulterium opus Dei fuisse, & tam Judæ proditionem, quam Pauli vocationem auctorem Deum habuisse.
2. Docebat in eo positam esse veram fidem, ut unusquisq; credat sibi peccata sua dimissa esse.
3. Nihil inter præceptum & consilium delicti criminis interesse, & nullum in Evangelio consilium esse, sed omnia præcepta.
4. Posse hominem solis naturæ viribus se ad gratiam recipiendam disponere.
5. Docuit quidem primò, adherens Lutheri, nullam arbitrii libertatem, in locis autem communibus postmodum editis libertatem arbitrii acerrimè propugnat, & suam opinionem Manichei somnium & horrendum mendacium vocare audeat.
6. Bona opera nostra mercedem corpoream & spiritualem mereri fatetur, non tamen vitam æternam.
7. Evangelium legem esse negat, sed novum Testam.

Testamentum meram esse omnis boni promissionem sine ullâ lege, nullâque habitâ justitiæ nostræ mentione. Sed hæc manifestè repugnat tertio ejus articulo.

8. *Nullum aliud peccatum esse, quàm incredulitatem.*

9. *Baptismo solum Originis peccatum, non item alia deleri.*

DE MARTINO BUCERO.

Martinus Bucerus Argentinx natus Ordinem Sancti Dominici deseruit & ad Sacramentarios defecit anno circiter 1530. quibus postea relictis, Lutherum secutus est, & ab eo transit ad Zwinglium, cujus tamen spem elusit, & Lutherò iterum se dedit, à quo tamen altera vice factus transfuga, partes nunc suas agere & tertiam Sectam erigere laboravit, quæ cum Sacramentariis Lutheranos copularet.

1. *Error ejus est, Christi corpus in Eucharistia præsens adesse quando sumitur, aliàs nunquam.*

2. *Sensum verborum Christi Hoc est corpus meum hunc germanum esse, Hoc est testamentum & memoriale beneficiorum Dei.*

3. *Eum qui solam habet historicam fidem (eam autem intelligit, quæ religionis Christianæ mysteriorum veritas creditur) in Eucharistia*

stia nihil accipere quàm signum corporis Christi.

4. Puerum infantem quanquam baptismo initiatum non salvari.

5. Baptismo non tolli peccata omnia, cum carnis concupiscentia remaneat, quam dicit esse peccatum, licet à Deo non imputetur.

6. Sacerdotes ad observandum cœlibatum non obligari.

7. Aliud nullum esse peccatum præter incredulitatem.

8. Debere omnes admissis quibuslibet sceleribus firmiter credere, se Deo gratos esse.

Defunctus est Bucerus in Anglia anno 1571. ubi ejus ossa combusta sunt anno 1575. dicitur in morte Judaismum professus, & negasse Messiam adhuc venisse, quæ res Bezam deterrere debuerat, ne eum in suis iconibus tantis laudibus efferret, ac diceret, Civitatem Argentinensem Bucero restitutam Ecclesiam debere.

DECAS IV.

✽ (Ab anno Christi 1530. ad 1540.) ✽

1531. FERdinandus Caroli V. frater Hungariæ & Bohemiæ Rex, in Comitibus Coloniensibus creatur Rex Romanorum & Aquisgrani coronatur Joanne Saxonone